

Status Openbaar	Datum vergadering Gedeputeerde Staten 1 november 2022	Eindtermijn n.v.t.
---------------------------	---	------------------------------

Onderwerp

Bestuursakkoord Toegankelijkheid

Advies

1. Aan te gaan het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincie Drenthe, provincie Flevoland, provincie Fryslân, provincie Gelderland, provincie Groningen, provincie Limburg, provincie Noord-Brabant, provincie Noord-Holland, provincie Overijssel, provincie Utrecht, provincie Zeeland, OV-Bureau Groningen-Drenthe, vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Vervoerregio Amsterdam, NS Groep N.V., RET N.V., GVB Holding N.V., HTM Personenvervoer N.V., Transdev Nederland Holding N.V., Arriva Personenvervoer Nederland B.V., Keolis Nederland B.V., Qbuzz B.V., EBS Public Transportation B.V. en ProRail B.V.;
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032

Aangezien de commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan E.F.A. Zevenbergen, gedeputeerde verkeer en vervoer van de Provincie Zuid-Holland, om het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincie Drenthe, provincie Flevoland, provincie Fryslân, provincie Gelderland, provincie Groningen, provincie Limburg, provincie Noord-Brabant, provincie Noord-Holland, provincie Overijssel, provincie Utrecht, provincie Zeeland, OV-Bureau Groningen-Drenthe, vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Vervoerregio Amsterdam, NS Groep N.V., RET N.V., GVB Holding N.V., HTM Personenvervoer N.V., Transdev Nederland Holding N.V., Arriva Personenvervoer Nederland B.V., Keolis Nederland B.V., Qbuzz B.V., EBS Public Transportation B.V. en ProRail B.V. namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022 – 2032
- GS-brief aan PS “Ondertekening van Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022 – 2032”
- Machtiging CdK

1 Toelichting voor het College

Met dit voorstel vragen wij uw instemming om de heer E.F.A. Zevenbergen het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 namens de provincie Zuid-Holland te ondertekenen. Het openbaar vervoer is er voor iedereen. Daar hoort bij dat alle reizigers, ook als zij een beperking hebben, zelfstandig gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer (OV). Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) is sinds 2020 met vervoerders, decentrale overheden, ProRail en de belangenbehartigers van mensen met een beperking in gesprek over een Bestuursakkoord Toegankelijkheid (BA Toegankelijkheid). Daarmee wordt gestreefd dat het openbaar vervoer uiterlijk in 2040 volledig toegankelijk is conform het *VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap*. De provincie Zuid-Holland is als concessiehouder en beheerder van provinciale haltes medeverantwoordelijk voor de toegankelijkheid van ons OV-netwerk.

Met het BA Toegankelijkheid maken partijen afspraken om het behaalde niveau van toegankelijkheid in het OV te behouden en te verbeteren, zodat zo veel mogelijk mensen gebruik kunnen maken van het OV. De partijen committeren zich aan:

- een brede set afspraken over samenwerking (met elkaar en met mensen met een beperking);
- eenduidigheid en duidelijkheid in reisinformatie en toegankelijkheidsvoorzieningen;
- toegankelijke infrastructuur en materieel;
- toegankelijkheid bij innovaties.

De planning is ambitieus: met deze afspraken streven partijen er naar om in 2032 een aanzienlijke bijdrage te hebben geleverd aan een volledig toegankelijk OV in 2040. Zij gaan ervan uit dat de uitwerking van deze afspraken al op veel kortere termijn voor de reizigers merkbaar is.

In het convenant gelden de volgende uitgangspunten (Artikel 2 – Scope):

1. Partijen werken vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid aan de verbetering van toegankelijkheid van het OV.
2. Alle afspraken kunnen en zullen alleen worden uitgevoerd als de afspraak haalbaar is voor de partij die voor de uitvoering verantwoordelijk is. Op basis van proportionaliteit onderzoekt en toetst de partij de maatregel op haalbaarheid en veiligheid.
3. Indien afspraken (gedeeltelijk) niet zullen en kunnen worden uitgevoerd, zal de voor de uitvoering verantwoordelijke partij op transparante en begrijpelijke wijze het besluit uitleggen aan de bij het opstellen van het besluit betrokken (vertegenwoordigers van) mensen met een beperking.

Met de bekrachtiging van het BA Toegankelijkheid wordt afgesproken dat decentrale OV-autoriteiten voor hun gebied een uitvoeringsprogramma opstellen voor de uitwerking van artikel 5 (Borgen van ervaringsdeskundigheid), artikel 9 (Toegankelijkheid van bus-, tram- en metrohaltes), artikel 10 (Toegankelijkheid van OV-knooppunten en de openbare ruimte rondom het OV), artikel 12 (Toegankelijkheid van toiletten in treinen), artikel 13 (Toegankelijkheid van bussen), artikel 15 (Bejegening), artikel 17 (Reisassistentie) en artikel 18 (Verbreding van de scope: toegankelijkheid bij andere vormen van OV) van het BA Toegankelijkheid. In een uitvoeringsprogramma werkt de provincie Zuid-Holland uit

hoe zij invulling geven aan bovenstaande artikelen. De Haltevisie Zuid-Holland en het provinciaal halteverbeterplan 2022-2030 zullen hierin worden betrokken.

Onderstaand worden per artikel de hoofafspraken van het BA Toegankelijkheid vanuit het perspectief van Zuid-Holland als OV-autoriteit samengevat in een tabel. Voor de decentrale overheden geldt dat alle afspraken een inspanningsverplichting vertegenwoordigen en geen resultaatsverplichting.

Verwachte impact voor Provincie Zuid-Holland	Laag	Middel	Hoog
Artikel 5 – Ervaringsdeskundigheid	X		
Artikel 9 – Toegankelijkheid haltes		X	
Artikel 10 – Toegankelijkheid knooppunten	X		
Artikel 12 – Toegankelijkheid toiletten	X*		
Artikel 13 – Toegankelijkheid bussen	X		
Artikel 15 – Bejegening	X		
Artikel 17 – Reisassistentie	X		
Artikel 18 – Verbreding scope	X		

Legenda | Laag: weinig tot geen actie vereist; Middel: actie vereist in lijn met staand beleid; Hoog: actie vereist die vraagt om nieuw beleid.

** Onlangs is er met IenW een akkoord bereikt over nieuwe treinen op de MerwedelingLijn, inclusief toiletten. Daarmee vervalt ons eerdere bezwaar, namelijk dat we geen toiletten in bestaande treinen zullen inbouwen. De impact is daarom nu laag.*

Financieel en fiscaal kader

Het aangaan van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid 2022-2032 heeft geen directe kosten tot gevolg. Wel zal het aanpassen van bijvoorbeeld haltes, intensiveren van gesprekken met belangengroepen tot indirecte kosten leiden. Voor halte-aanpassingen zijn deze kosten al belegd. De extra personele inzet zal gering zijn, en wordt opgevangen door het bestaande werk efficiënter in te richten. Daarmee zijn er met het ondertekenen van het bestuursakkoord Toegankelijkheid 2022-2032 geen financiële risico's.

Totaalbedrag excl. BTW : € 0,00
 Programma : Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland
 Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Tot eind 2023 zal er worden gewerkt aan een uitvoeringsprogramma toegankelijkheid, waarbij er concreter wordt ingegaan op alle punten uit het BA Toegankelijkheid. Op dit moment worden extra kosten (dus bovenop de voorziene kosten voor halte-aanpassingen in het provinciaal halteverbeterplan 2022-2030) niet voorzien, maar verdere uitwerking kan betekenen dat er ook aanvullend budget nodig is. Mocht dit nodig zijn, dan wordt dit meegenomen in de besluitvorming rond het uitvoeringsprogramma.

Juridisch kader

Middels ondertekening van het Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 gaat de provincie Zuid-Holland geen rechtens afdwingbare verplichtingen aan.

Het Bestuursakkoord treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening (8 november 2022) door alle partijen en heeft een looptijd tot en met 31 december 2032. Elke partij kan dit Bestuursakkoord – met inachtneming van een opzegtermijn van één jaar – schriftelijk opzeggen.

Tekenen van het bestuursakkoord toegankelijkheid 2022-2032

De CdK is bevoegd om, nadat GS rechtsgeldig hebben besloten, op grond van artikel 176 Provinciewet de juridische binding tot stand te brengen. Op grond van de door de CdK afgegeven machtiging wordt E.F.A. Zevenbergen, gedeputeerde van verkeer en vervoer, gemachtigd om de overeenkomst Bestuursakkoord Toegankelijkheid Openbaar Vervoer 2022-2032 met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, provincie Drenthe, provincie Flevoland, provincie Fryslân, provincie Gelderland, provincie Groningen, provincie Limburg, provincie Noord-Brabant, provincie Noord-Holland, provincie Overijssel, provincie Utrecht, provincie Zeeland, OV-Bureau Groningen-Drenthe, vervoersautoriteit Metropoolregio Rotterdam Den Haag, Vervoerregio Amsterdam, NS Groep N.V., RET N.V., GVB Holding N.V., HTM Personenvervoer N.V., Transdev Nederland Holding N.V., Arriva Personenvervoer Nederland B.V., Keolis Nederland B.V., Qbuzz B.V., EBS Public Transportation B.V. en ProRail B.V. namens de provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

2 Voorafgaande besluitvorming

Samen met het Rijk en de decentrale overheden is gewerkt aan een vervolg op eerdere bestuursakkoorden rondom de toegankelijkheid van het OV. In het nieuwe bestuursakkoord worden afspraken gemaakt hoe de partijen gezamenlijk werken aan een verdere verbetering van de toegankelijkheid in het OV.

3 Proces

- Onderdeel van het Bestuursakkoord is het opstellen van een uitvoeringsprogramma toegankelijkheid OV. Decentrale overheden staan aan de lat om zo'n uitvoeringsprogramma met maatregelen op te stellen. De uitvoeringsprogramma's beslaan een periode van vier jaar en het eerste uitvoeringsprogramma wordt uiterlijk 1 januari 2024 toegezonden aan het Rijk. Vervolgens worden deze elke vier jaar geactualiseerd en toegezonden aan het Rijk, te weten op uiterlijk 1 januari 2028 en 1 januari 2032.

- In het NOVB van 8 juli jl. is een (eerder) concept van het Bestuursakkoord behandeld. Op hoofdlijnen is een akkoord gegeven op het Bestuursakkoord, onder de voorwaarde dat er meer duidelijkheid komt over de bekostiging van de afspraken en maatregelen uit het Bestuursakkoord. Hierover is vastgelegd dat na ondertekening van het Bestuursakkoord een artikel 2 onderzoek van de Financiële verhoudingswet wordt uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt de financiële impact van het akkoord en de bekostiging van de maatregelen voor de decentrale overheden in beeld gebracht. De staatssecretaris heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat zij tien miljoen euro beschikbaar wil stellen voor de uitvoering van het akkoord.

- In een eerdere versie van het akkoord werd het inbouwen van toiletten in

bestaande treinen genoemd. Gezamenlijk is in de zomer aangegeven dat wij niet akkoord konden gaan met de tekst van artikel 12 van het concept Bestuursakkoord (versie 29 augustus 2022). Dit is namelijk niet of nauwelijks haalbaar vanwege de hoge kosten, de ondoelmatigheid om oud materieel om te bouwen en de beperkte uitvoerbaarheid, onder andere vanwege de beperkte beschikbaarheid van vervangend materieel. De tekst van artikel 12 is daarom gewijzigd, waarbij er alleen nog wordt gesproken over het verplicht maken van toiletten in nieuwe treinen. Inmiddels is voor onze provincie met het besluit (PS vergadering van 12 oktober 2022) om nieuwe treinen te bestellen voor de Merwedelinglijn om hier invulling aan gegeven.

4 Participatie en rolneming

Het bestuursakkoord Toegankelijkheid is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende (decentrale) overheden, ProRail, vervoersregio's en ook belangenorganisaties.

5 Communicatiestrategie

Het ondertekenen van het bestuursakkoord Toegankelijkheid biedt de kans voor het gezamenlijk uitbrengen van een persbericht. Er wordt op dit moment nog gewerkt aan dit persbericht, die door alle organisaties gezamenlijk uitgebracht zal worden.